

La Arge Alp puspè en mauns grischuns

La forza idraulica stat en il center dal presidi grischun da la Arge Alp

(cp) Il presidi da la cuminanza da la luvr da las regiuns alpinas (Arge Alp) va da la Baviera al chantun Grischun. A la conferenza da las scheffas e dals chefs da las regenzas en Baviera ha la presidenta da la regenza Barbara Janom Steiner surpiglià il presidi per in onn. En ses onn da presidi vegg il chantun Grischun a far la forza idraulica sco tema central.

A la conferenza da las scheffas e dals chefs da las regenzas da la Arge Alp a Lautrach en Baviera ha il chantun Grischun surpiglià – confurm al turnus – il presidi da la Arge Alp per in onn. L'ultima giada ha il Grischun gì quest presidi ils onns 2008/2009. A chasschun da la scuntrada da las scheffas e dals chefs da las regenzas ha la presidenta da la regenza *Barbara Janom Steiner* preschentà ils puncts centrals da l'onn presidial dal Grischun. En il center stat il tema da la forza idraulica en il territori alpin. La forza idraulica è la funtauna d'energia la pli impurtanta dal territori alpin e d'ina gronda impurtanza per l'economia publica da las regiuns da muntogna. En Svizra veggan producids en media circa 60 pertschient da l'electricitat en ovras idraulicas. Circa in tschintgavel da quella deriva dal Grischun ed è per il chantun in bain d'export impurtant. Ultra da quai dat il sectur da la producziun d'energia cun forza idraulica lavur a passa 400 personas en il Grischun. Sco funtauna d'energia naturala, regenerabla e per gronda part libra d'emissiuns presta ella ultra da quai ina contribuziun essenziala a la protecziun dal clima. Pervia da quai vegg il chantun Grischun a metter durant l'onn da presidi in cler accent sin l'utilisaziun da la forza idraulica en il territori alpin.

Accents politics durant l'onn presidial

Cun in simposi davart il tema da la forza idraulica durant l'onn presidial dal Grischun duai vegg accentuada l'impurtanza da la forza idraulica per l'economia

publica dal territori alpin. La finamira dal simposi è er quella da mussar las schanzas che l'utilisaziun da la forza idraulica porscha. Il simposi dat la pussaiyladad da discutar quest tema cun persunas da la politica e da l'economia.

Per la fin da l'onn presidial duain vegg deliberadas duas resoluziuns a la conferenza da las scheffas e dals chefs da las regenzas dal zercladur 2018. Ina resoluziun s'occupa dal tema principal da la forza idraulica e vegg a mussar sia impurtanza per l'economia publica dals pajais alpins sco er co che questa branacha po veggir mantegnidha resp. rinforzada en il futur. Cun ina seconda resoluziun davart il tema da la cuntrada da furmaziun en il territori alpin duai veggir rendì attent ad ulteriurs giavischs da la politica regiunala e dal territori da

muntogna, spezialmain en il sectur da furmaziun.

Resoluziuns deliberadas

A la Conferenza da las scheffas e dals chefs da las regenzas a Lautrach, Baviera, èn veggidas deliberadas duas resoluziuns davart ils temas da la mobilitat e da la connectivitat en il territori alpin sco er tractà il futur da la collavuraziun transcunfinala. Las scheffas ed ils chefs da las regenzas han beneventà las mesiras da spustar transports sin medis da traffic ecologics ed han punctuà l'impurtanza da cuntinuar en moda speditiva cun l'engrandiment necessari da las raits transeuropeicas da traffic centralas (TEN-V). Las personas responsablas sin plaun dals stadiis naziunals e da la UE duessan perquai avair quità che l'infrastructura da

viafier en il territori alpin veggia engrondida vinavant confurm als basegns. Sco la colliaziun optimala e persistenta tar il traffic è er la colliaziun digitala d'ina impurtanza centrala. Il tema da la connectivitat e da l'extensiun dal bindel lad stuess pervia da quai veggir prendì per mauns cun la medema prioritad.

En la segunda resoluziun han las scheffas ed ils chefs da las regenzas punctuà la gronda impurtanza da la collavuraziun transcunfinala regiunala. La Arge Alp ha cumprovà che cooperaziuns raschunaivlas – betg mo sur la politica exteriura naziunala – pon veggir realisadas cun avantatgs per tuts. Ella ha mussà clearamain che sfidas transcunfinalas duain veggir prendidas per mauns sin plaun regiunal dals pajais, da las regiuns, da las provinzas e dals chantuns pertutgads sco

er cun integrar la populaziun locala. Perquai formuleschan las commembars ed ils commembars da la Arge Alp il giavisch d'intermediar anc meglier la plivalur da la collavuraziun transcunfinala. I ston veggir fatgas stentas pli grondas per explitgar als umans ils avantatgs da la cooperaziun cun ils pajais, cun las regiuns, cun las provinzas e cun ils chantuns dal territori alpin.

Projects grischuns

Il chantun Grischun ha lantschà in nov project dad Arge Alp davart il tema da la furmaziun.

A la conferenza da las scheffas e dals chefs da las regenzas da quest onn è veggì approvà il project «Online campus territori alpin». Il project vul mussar cun agid d'ina piattaforma d'internet la purschida da studi e da perscrutaziun en il territori alpin e promover uschia la percepziun da la cuntrada da scolas autas en il territori alpin.

In ulteriur project sut la direcziun dal Grischun è «Arge Alp sport». Il project vegg realisà dapi 10 onns cun success ed è in simbol per ils sforzs communabels dals pajais da las Alps a favur d'ina promozion persistenta dal movimenti e da la sanadad en il territori alpin. L'onn passà han participà stgars 1830 sportistas e sportists a las nov concurrenzias che han gì lieu en l'entir territori alpin.

En la cuminanza da luvr da las regiuns alpinas (Arge Alp) collavuran ils sustants stadiis federativs e chantuns sco er las suistantas provinzas e regiuns dals quatter pajais Germania, Italia, Austria e Svizra cun ina populaziun totala da ca. 26 milliuns umans: Baviera, Grischun, Lombardia, Salzburg, Son Gagl, Tessin, Tirol, Tirol dal sid, Trentino e Vorarlberg.

Tut las infurmaziuns davart l'onn presidial dal Grischun èn consultablas sut www.gr.ch/argealp ed infurmaziuns generalas davart la Arge Alp veggan messas a disposiziun sut www.argealp.org.

La ministra dal stadi Beate Merk surdat il presidi da la Arge Alp a la presidenta da la regenza Barbara Janom Steiner.

MAD